

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XI. évfolyam, 44. szám

2008/1.

Egyesületünk támogatása

Egyesületünk folyamatos működéséhez – a pályázati program- és működésfinanszírozás mellett – az egyéni tagdíjak és a falugondnokságokat működtető települések támogatása jelentős segítséget nyújtott a 2007. évben is.

A támogatásokból és tagdíjakból részben finanszírozni tudtuk az egyesületi hírlevelet, a kunfehértói családi napot, a lakiteleki képzést, a szatmári tapasztalatcserét és több más falugondnoki rendezvényt is. A Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevelet 8 alkalommal 500-500 példányban megjelentettük, s térségünkben minden falu- és tanyagondnoknak és minden falugondnoki szolgálatot működtető önkormányzatnak és partnereinknek is eljuttattuk. Rendezvényeinken falu- és tanyagondnokok, települési polgármesterek és jegyzők, valamint intézményvezetők is szép számban képviseltették magukat.

Köszönjük mindazok segítségét, akik hozzájárultak, hogy egyesületünk működésének 11. évében, a 2008. esztendőben is sikeres programokat és eredményes működést tudhatunk magunk mögött!

Egyesületünk idén is tervezi a már hagyománnyá vált rendezvények folytatását, a hírlevél folyamatos megjelentetését, pályázati programok megvalósítását. Ezért ebben az évben is számítunk az önkormányzatok támogatására, és az egyesületi tagok tagdíjaira. Egy-egy önkormányzatnak jelképes összeg az, ami egyesületünknek a folyamatos működés, kapcsolattartás, pályázati önrész lehetőségét jelenti. Ezért kérünk minden önkormányzatot, támogassa működésünket.

Kányádi Sándor:

Csendes pohárköszöntő újév reggelén

*Nem kívánok senkinek se
különösebben nagy dolgot.
Mindenki, amennyire tud,
legyen boldog.*

*Szaporodjon ez az ország
Emberségbe', hitbe', kedvbe',
s ki honnan jött, soha soha
ne feledje.*

*Érje el, ki mit szeretne,
s ha elérte, többre vágyjon,
s megint többre. Tiszta szívből
ezt kívánom.*

*Mert míg tudod, ki vagy, mért vagy,
vissza nem fognak a kátyúk...
A többit majd apródonként
megcsináljuk.*

*Végül pedig azt kívánom,
legyen béke. -
Gyönyörködjünk még sokáig
a lehulló hópihékhöz!*

(1956)

BORZÁK TIBOR FELVÉTELE

Legyen jó, tegyen jót!

Adjon esélyt másnak és adjon esélyt magának,
hogy jobb legyen!

Sokszor elég csak **1 mozdulat.**

1 szó

1 perc

1%

Ajánlja fel adója 1%-át egyesületünknek!

Adószámunk: 18355525-1-03

Megjelent a gépjármű-beszerzési pályázat!

Az FVM megalkotta a **falu- és tanyagondnoki gépjárművek cseréjére és új autók beszerzésére** szóló 9/2008. (I. 24.) FVM sz. rendeletét (a vidéki gazdaság és lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások körében a kistérségi közlekedési szolgáltatások fejlesztésére igénybe vehető támogatások részletes feltételei).

E rendelet alapján az 5000 fő lélekszám alatti, valamint kistérségi központi falu- és tanyagondnoki szolgálatot működtető, valamint új szolgálatot indítani kívánó települések pályázhatnak. A támogatás felső határa 40.000 euró. A beszerzendő gépjármű legalább 8+1 férőhelyes, egyterű, legalább 100 LE motorteljesítményű gépjármű

lehet. A támogatáshoz szükséges értékelési szempontok az FVM rendelet 3. számú mellékletében találhatók.

Az autókra **pályázatot benyújtani ebben az évben március 1.–május 1. között** lehet a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz.

Az 5000 fő fölötti lélekszámú települések pályázati forrása a régiókban lesz a ROP-okban. Ezen pályázati kiírások is a közeljövőben várhatók.

Február második felében egyesületünk minden megyében – Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest – tájékoztató fórumokat szervez a pályázni kívánó településeknek.

Kié a vidékfejlesztési alap pénze?

Az egész elmúlt év a **falu- és tanyagondnoki gépjármű-beszerzési pályázat körüli eseményekkel telt.** Húsvétig a Regionális Operatív Programok tervezési anyagában (ROP) szerepelt, majd átkerült az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programba (ÚMVP). Októberre elkészült az FVM rendelet-tervezete, amit megküldött társadalmi egyeztetésre. Egyesülettől is több szakmai szervezet kért véleményezést. Meglepődve tapasztaltuk, hogy az eredeti értékelési szempontsorból szinte teljesen hiányoztak azok, melyek alapján a tanyagondnoki szolgálatokat működtető települések is pályázhatnak.

Több szervezetnek is megküldtük az önkormányzatokkal is egyeztetett szakmai véleményünket. Dr. Ángyán József professzor, országgyűlési képviselő is felszólalt e témában a parlamentben 2007. december 17-én.

Tisztelt Ház!

Tisztelt Államtitkár Úr!

A tárca 2007 novemberében miniszteri rendelettervezetet készített a falu- és tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére szánt EU-támogatások igénybevételeinek részletes feltételeiről. Az európai mezőgazdasági vidékfejlesztési alaphoz nyújtható támogatások célja a falu- és tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésével a nehéz helyzetű, szolgáltatáshiányos kistérségek hátrányainak csökkentése, az ott élők életfeltételeinek javítása. A rendelettervezet több eleme azonban inkább akadályozza a

támogatás céljainak elérését. Úgy tűnik, hogy megalkotói az érintettek, vagyis a falu- és tanyagondnoki szolgálatok véleményét vagy nem ismerték, vagy nem vették figyelembe, pedig e körben, például a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete részéről a rendelettervezettel kapcsolatban részletes értékelés és hasznos módosító javaslatok születtek, ezeket a tárcához én is eljuttattam.

Államtitkár úr és munkatársai pontosan tudják, hogy sokakkal együtt magam is nemegyszer szenvedélyesen, ám eredménytelenül érveltem a vidék, a falusi, tanyasi térségek alapvető szolgáltatásainak fejlesztését szolgáló források növeléséért. Nem elég tehát, hogy az erre fordítható európai források az Új Magyarország vidékfejlesztési programban aránytalanul kicsik, most a rendelet tervezete alapján úgy tűnik, hogy az érintettek többsége ezekhez a forrásokhoz is alig-alig tud hozzájutni.

Kérdezem az államtitkár urat: a rendelettervezetről mely szervezetekkel konzultáltak, és hogyan vették figyelembe javaslataikat? Lát-e lehetőséget arra, hogy az érintett falu- és tanyagondnoki szolgálatok észrevételeit a rendelettervezetben érvényesítsék? Kérem államtitkár urat, hogy az önök által az Új Magyarország vidékfejlesztési programban e célra rendelkezésre bocsátott egyébként is szűkös források ésszerű felhasználása érdekében a miniszteri rendeletben a módosítási javaslatokat szíveskedjenek figyelembe venni. A feltett kérdéseimre pedig várom államtitkár úr válaszát.

Gőgös Zoltán Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkár válaszában lényege:

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelt Képviselő Úr!

Normál eljárás keretében készülnek ezek a rendeletek, ez új eleme a vidékfejlesztési programnak, hogy rendelettel és nem pályázatokkal próbálja megoldani a kérdést, hogy ezzel is kicsit szigorítsunk.

Október 27-én küldtük ki a köriratot, amit megkapott 9 minisztérium, és megkapták azok a civil szervezetek, amelyekkel rendszeresen kapcsolatban állunk. Ezt a tervezetet ők külön véleményezték is. A képviselő úr által említett javaslatot is megkaptuk, és nyilván meg is fogjuk nézni, de ebben is lehetnek olyan ellenérdekeltségek, amelyek miatt valószínű, hogy valamennyi javaslatot nem tudjuk egy rendeletbe beépíteni. Annyit szeretnék jelezni, hogy most kerül fel, még kiadás előtt a honlapra a rendelet végleges szövege, és cirka egy hónap lehetőség lesz a további véleményezésre.

Tehát azt kérem, hogyha továbbra sem találják meg azokat a pontokat benne, ami alapján ez egy jó rendelet lehet, akkor inkább beszéljünk róla, mert olyan rendeletet nem akarunk kiadni, hogy pont az érintettek ne tudják ezeket a forrásokat felhasználni.

(Sajnos, már csak a véglegesített rendelet szöveg került föl az FVM honlapjára. További véleményezésre nem volt mód.)

Ne várjunk a csodára

*„Pajtás, úgy fest, alulmaradtál
A Tétel és Törvény szerint –
Dögödre már hiéna szaglász
S a varjú éhesen kering.*

*Nem is a falka volt erősebb
Apró vadak tángáltak el
S hogy irhádon ki osztózik most
Véreb? Veréb? Nem érdekel.*

*Öklöd, mikor lecsapni kellett
Mindig megállt a félúton –
Jóság volt? Gyöngeség?
Nem értem.
Félsz? Góg? Szemérem?
Nem tudom.*

*Talán csak undor. Jól van így is.
Megnyugszom. Ámen.
Úgy legyen.
Inkább egyenek meg a férgek
Minthogy a férget megegyem”.*

Karinthy versével indítva mondandómat, falusi, afféle parasztpolgármesterként az állatvilág egyik legmeghatározóbb jellemzőjére kívántam ezzel figyelmüket ráirányítani. A vers címe (Struggle for life) ugyanis a vadon legfontosabb törvényét takarja: a létért való küzdelem kíméletlen szabályát. Ennek gyakorlati megvalósulásaként azután a nagyobbak, az egészségesebbek és erősebbek az önfenntartás ösztönétől vezetve érvényesítik akaratukat a gyengébbek, a gyámoltalanok, a kicsik fölött.

A világnak forr bús tengere – amint mindig is forrt –, minket viszont elsősorban ez a szűkebb, saját világunk sorsa izgat, ahol otthon akarjuk érezni magunkat. Boldog az a nemzet, amelynek tagjai személyes hozzájárulásuk eredményeit megláthatják az ország gyarapodásában, szépülésében.

Magyarország ma nem ilyen ország. A mai Magyarországot inkább lakosok, mint öntudatos és áldozatkész polgárok alkotják. Nem annyira az határozza meg egy település, egy vidék jövőjének távlatát, hogy az ott élők mekkora fáradtság és áldozat árán biztosítják megélhetésüket, hanem milyen mértékben járulnak hozzá a GDP-hez.

Halljuk ugyan a híreket az elmaradott vidékek kiemelt támogatásáról, látjuk is az épülő autópályákat csodaszámba menő híddal és felüljárókkal, mégis idegenkedve fogadjuk az Új Magyarország első alkotóelemeit. Örölnünk illene a falvakban is, mégis fanyalgunk. Úgy érezzük, ezt nem az általunk megtermelt javakból, nem a mi munkánk értékéből, nem a magunk öröme építik, mert ezek árát gyermekeink iskoláztatásának viszontagságaiban, or-

vosaink idegességében és az ellátatlan körzetek számának növekedésében, falvaink-tanyáink elnéptelenedésében, nagyvárosaink utcáinak-aluljáróinak büzében keservesen meg kell fizetnünk.

Magyarország államformája köztársaság: reszpublika? Magyarul: közös ügy. A latin szóösszetétel azt a társadalmi rendet jelenti, ahol nem a születési helyzetéből adódóan, nem is az irányító hatalmat erőszakkal magához ragadva válik valaki a közhatalom birtokosává, hanem a polgárok szabad akaratukból, választások útján bízzák rá személyes ügyük, sorsuk igazgatását a maguk közül való, önnön képviselőre. Teszik ezt abban a hitben, hogy az ő személyes ügyük a megválasztottakon keresztül a közösség ügyévé válik, arcvonásait pedig viszontláthatják az adott közösségről önmaguk és mások által formált összképen.

A konvergenciaprogram az Európai Unió egyik tagjaként számunkra azokat a lépéseket rögzíti, amely hazánkat a nálunk szerencsésebb történelmű nemzetek sorához közelíti, amelynek teljesítése során a magyarság majd ehhez a nagyobb népcsaládhoz közelít, konvergál, közös célokat kitűzve. Én azonban mást látok. Zajlik egy másik konvergencia is (talán nem program). Egy olyan folyamat, amelyben magára maradt emberek, családok, közösségek tétferegve botladoznak, mások viszont éppen ellenkezőleg: kérkedve élvezik a megszerzett javakat, de úgyszintén magányra kárhoztatva. Ez az új társadalmi forma erősödik egyre inkább a ma Magyarországon, a resprivata, a kinek-kinek magánügye. Márpedig kizárt dolog, hogy tízmillió magánügy, biznisz, mikroprojekt élő nemzetközösséget, hazát tudjon alkotni.

Esélyegyenlőségről, pontosabban annak növeléséről születnek rendelkezések. Az esély, a lehetőség azonban csak viszonylag azonos körülmények között lehet kiegyenlített. Az a törekvés, hogy a gyermekeink esélye a tudás megszerzésére az egész országban, a legkisebb faluban is biztosítva legyen. Hogyan képzelhető el ez a gyermek családjának figyelembe vétele nélkül? Arról is sokat hallunk, hogy a jövőben az állam gondoskodása helyett egyre inkább az öngondoskodásra kell koncentrálnunk. Ez helyes is volna. Nyilván a napjaink óriási esélykülönbségét tízegynéhány évvel ezelőtti megalapozó privatizálók is ennek jegyében vállalták az úttörő szerepet.

A magyarországi falvak lakói manapság növekvő kétségek közt hányódnak. Egyrészt azt halljuk, hogy kifejezetten az el-

maradott térségeket célozza számos fejlesztési program, ám évek helyi közösségi megtakarításából épített iskolák, tornatermek sorsa bizonytalan a fenntartásukra rendelkezésre álló folyton apadó ellátmány miatt.

Nyomasztó abba is belegondolni, hogy a pénz hatalom kényének kiszolgáltatva kétharmados törvények és társadalmi egyeztetés nélkül is teljesen átszabható a magyar közigazgatás. A kistelepülési jegyzői hatáskörök városi jegyzőkhöz történő telepítésével, ezzel kiüresítésével; a szakági jogszabályokban foglalt szabványok, előírások szigorításával; az átengedett és megosztott jövedelmek átosztásával; nagyobb hatékonyságra és igazságosabb elosztásra hivatkozva a helyi adóbevételek központi beszedésének elrendelésével; a közszolgáltató üzemek magánosításával feleslegessé tehetők a nagyobb falvak polgármesteri hivatalai is.

Belátjuk mi az összefogás szükségességét. Meg is értjük, hogy az ország gazdasági helyzete most már valóban megkívánja a saját és a közös nadrágszíf szorosabbra fűzését. A települések társulásának is kezdenek nyiladozni viirágai, ez a kert azonban még igen gyomos. Ahol nem a közös érdek alapján, és a kölcsönös előnyöket célozva, a teljes partnerség és a helyi értékek figyelembe vételével jöttek létre ezek az érdekházasságok, csak a hozomány elvérése, ott aligha lesz békesség és egymás értékeit kiteljesítő, alkotó helyi közösségek. Ebben nekünk, falusi polgármestereknek is nagy a felelősségünk. Álláspontom szerint – ha szükséges – ahol csak lehet, falu fogjon össze a faluval az intézmények közös fenntartására.

Én nem akarok Új Magyarországot építeni. Tökéletesen megfelel ez, amit az ősök rám hagytak. Bőven van mit helyrehozni a régi vakolaton, és folytatni az általuk megkezdett felújításokat. Talán egyszer még a szomszédokkal a kerítéseket is elbontjuk. Az ősöknek ugyanis csak félbeszakadt a munkálkodása, és félbeszakad egyszer majd az enyém is. Addig azonban építeni, munkálni akarok. Széchenyi szavait követve: „*munkálni nagyban, s ha nem lehet, munkálni kicsiben, de munkálni mindig. Másban csak akkor keresni elmaradást, mikor már rajtunk nem múlt, és legfőképpen kötelességet teljesíteni, ha más nem teljesíti is*”.

Munkáljunk, küzdjünk hát tovább! Ne várjunk a csodára, egyik párt táborának a másikat elsöprő győzelmére. A csoda ugyanis bennünk van.

Isten segítsen mindannyiunkat, hogy tiszta szándékunkkal valóra váljék!

Szabó Gellért polgármester,
Szentkirály

Hírek

Magasabb szinten

Egyesületünk felnőttképző tevékenysége és eredményes akkreditációs pályázata alapján az akkreditált felnőttképző intézmények közé került. Pályázatunkat felnőttképzési szakértők és a FAT bírálta el. Akkreditációs lajstromszáma: AL – 1717. Ez az akkreditáció magasabb szintű képzési tevékenységre kötelez bennünket, s egyben elengedhetetlen feltétele annak, hogy uniós pályázatok keretében felnőttképzési tevékenységet folytassunk.

Informatika tanfolyam indul

Kecskeméten áprilisban hétfő délutánonként informatikai tanfolyamot szervezünk OFA pályázati támogatással. Jelentkezni az egyesület irodájában lehet. Az érdeklődők a jelentkezési lapot az egyesület honlapjáról tölthetik le, s küldhetik el levélben vagy faxon február végéig.

Akkreditált továbbképzési programok

Munkaerő-piaci ismeretek nyújtása segítő foglalkozásúaknak (M-02-016/2007) 6 fórum – 15 kreditpont

Segítő szakemberek lehetőségei és eszközei az alkohol- és drogprobléma felismerésében és a gondozásba vétel folyamatában – a segítségnyújtás új lehetőségei (M-02-015/2007) 6 fórum – 20 kreditpont

Szociális projektek, falugondnokságok a sellyei és a szigetvári kistérségben – három napos szakmai tanulmányút – látóút – falu- és tanyagondnokoknak (U-02-004/2007) – 10 kreditpont

Segítség a segítőknek – falu- és tanyagondnokok szakmai tanácskozása (K-02-013/2007) – 10 kreditpont

Kommunikációs készségek fejlesztése a falu- és tanyagondnoki munkában (S-02-104/2006) – 25 kreditpont

Jelentkezni az egyesület irodájában lehet. Az érdeklődők a jelentkezési lapot az egyesület honlapjáról tölthetik le.

Konzorciumi ülésen: RÉV és egyesületünk uniós pályázati megbeszélése

Nyertes pályázataink

Egyesületünk több eredményes pályázat megvalósításával kezdi a 2008. évet. A Nemzeti Civil Alapprogram 850.000.- forinttal támogatja hírlevelünk megjelenését, mely a nyomdai és a postázási költségeket fedezi.

A Nemzeti Civil Alapprogram pályázatán szakmai tanulmányútra, látóútra nyert 320.000.- forintos támogatás a március 28-29-30-i Baranya megyei szakmai tanulmányút autóbusz költségeit, valamint a szállás egy részét biztosítja. Cél a Baranya megyei egyesület munkájának megismerése, találkozás Baranya megyei falugondnokos települések falugondnokaival, civil szervezeti vezetőikkel, települési polgármesterekkel. További cél a problémák megvitatása, fejlesztések, új kezdeményezések, törekvések bemutatása, megismerése.

Az NCA Nemzetközi Civil Kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiuma

támogatása segíti a Vajdaságban ez év tavaszán megrendezendő konferenciát, mely az elmúlt év februárjában Kelebián megrendezett konferencia folytatása.

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány hárommillió forintos támogatása révén három megyében – Bács-Kiskun, Csongrád, Békés – az egész életen át tartó tanulást népszerűsítjük a kistelepüléseken és a tanyavilágban. A februártól július végéig tartó pályázat keretében tájékoztatást adunk a felnőttképzés fontosságáról, alternatív képzési formákról, a képzésben rejlő előnyökről és lehetőségekről, a nemzetközi tapasztalatokról, a hazai és nemzetközi információforrásokról. Három fórumot szervezünk képzési-börzével, kiállítással, egyénre szabott tanácsadással. A rendezvényekhez kapcsolódva felnőttképzést népszerűsítő kiadvány és kisfilm készül.

Tavaly végeztek

2007-ben végzett falu- és tanyagondnokok egyesületünk területéről:

Békés megye: Bagi János – Csabacsúd, Csobán György – Kétegyháza, Vaszkó János – Pusztatottlaka.

Bács-Kiskun megye: Mazács Károlyné – Madaras, Czákó Tibor – Bugac, Szikora Tibor – Kiskunmajsa, Gyóni László – Kiskunmajsa, Rácz Antal – Kiskunmajsa, Antal Sándor József – Kunadacs, Varga István – Mélykút, Kis János – Kiskőrös.

Csongrád megye: Kecskeméti Zoltán – Ópusztaszer, Brnya Endre – Szentés, Szatmári Péter Pál – Szentés, Vörös Tibor – Csongrád, Mihály Lilla – Mindszent, Szána Gáborné – Ópusztaszer, Kocsis Attila – Balástya.

Pest megye: Géczi Adrienn – Tésa, Szűcs Ferenc – Csemő, Varga Tibor – Albertirsa, Farkas Márta – Cegléd.

Jász-Nagykun-Szolnok megye: Losánszki Gézáné – Kenderes.

Normatíva

A falu- és tanyagondnoki normatíva 2008. évre: 2 237 300 Ft falu-, illetve tanyagondnoki szolgálatonként.

Frissen végzett

falugondnokok figyelmébe!

A falugondnoki képzés elvégzése után be kell jelentkezni működési nyilvántartásba vételhez. A nyilvántartáshoz szükséges adatlap a 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet 1. számú melléklete, a neve: Adatlap személyes gondoskodást végző személyek működési nyilvántartásba vételéhez. (Az adatlap letölthető egyesületünk honlapjáról!) A kitöltött adatlapot a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet Salgótarjáni Képzési Központjába kell beküldeni.

Levelet kaptunk

A Baranyai Falugondnoki Egyesület irodájából kaptuk az alábbi elismerő sorokat egyesületünk hírlevelének legutóbbi számaira reagálva: „Irigylésre méltó falu-és tanyagondnokok vannak, jó tudni, hogy van olyan

Hírek

falu- vagy tanyagondnok, aki tud örülni, képes értékelni mások sikerét, hajlandó részt venni egy továbbképzésen (nem köteleességtudatból, hanem mert érdekli), amely hasznos és érdekes. Számomra az derült ki, hogy a falugondnokok érdeklődnek egy-egy továbbképzés iránt, és várják, hogy elkezdődjön, illetve egyfajta kikapcsolódásként is tekintik. Ez olyan jó! Minden jót Nektek!”

Újszilvás díja

FVM Agrár-vidékfejlesztési Főosztálya kihirdette a Magyarországi Falumegújítási Díj 2007. pályázat eredményét. Díjazott a fenntartható falufejlesztés kiváló színvonalú megvalósításáért 2007-ben a Pest megyei Újszilvás település (polgármester: dr. Petrányi Csaba), ahol tanyagondnoki szolgálat is működik (tanyagondnok: Király Istvánné Erzsike). A kitüntetéshez gratulálunk!

Autómatricák falu- és tanyagondnoki autókra

Egyesületünk hagyományához híven évente egy alkalommal megrendeli azokat az öntapadós matricákat, amelyek térségünkben előnyösen megkülönböztetik, és országsszerte felismerhetővé teszik a falu- és tanyagondnoki autókat. Az embléma az egyesületünk területén működő falu- és tanyagondnokok összetartozását jelentő jelképe. Ez az embléma is jelzi, hogy a falu- és tanyagondnokok egy segítő hálózat tagjai, akik bárhol, bármikor segítik egymást. Az embléma elkészítését a Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete biztosítja. Kérjük, jelentkezzenek azon települések falu- és tanyagondnokai egyesületünk irodájában Sümeginé Editnél a 06-76/507-543-as telefonon), akik még nem kapták meg az egy-egy emblémákat, hogy el tudjuk készíttetni ezeket.

Falugondnokságról határok nélkül

A falugondnokság erdélyi beindítását a tavaly elhunyt Kemény Bertalan is szorgalmazta, bár figyelmeztetett arra, hogy szolgálai lemásolása a magyarországitól több mindenben eltérő erdélyi viszonyok között nem biztos, hogy hatékony. A nagyváradi Pro Sociologia Egyesület a Szülőföld Alap pályázatán a Szilágy és Bihar megyei falugondnoki hálózat létesítésének szakmai, szervezési segítségére elnyert összegből három Szilágy és öt Bihar megyei településen kutatta a szolgálat elindításának szükségességét és a falugondnokság megvalósíthatóságát. A vizsgált falvak Szilágyságban Selymesilosva, Menyő, Ráton, Biharban Árpád, Éradony, Hegyközszentmiklós, Micske, Köröstárkány.

Nagyváradon a Partium Keresztény Egyetemen 2007. december 8-án Falugondnokságok alapításának segítése két partiumi megyében címmel rendeztek konferenciát, ahol szóba kerültek az eredmények. A tanácskozást Székedi Levente, a Pro Sociologia Egyesület alelnöke vezette. Köszöntőt dr. Szilágyi Györgyi, a Partium Keresztény Egyetem rektorhelyettese mondott, majd a bemutatkozások következtek. E. Széles Mária professzorasszony fogalmazta meg a falugondnokságok feladatát (az értékek felkarolása, ápolása, átmentése a következő nemzedéknek), közösségi értékőrző szerepét és misszióját, megadva a konferencia alaphangulatát. Torockó, Torockószentgyörgy falugondnokai is beszámoltak munkájukról, ahogy mondták: „oltalmazzuk, segítjük az embereket”.

A rendezvényen a program kutatási szakaszának fiatal kutatók összegezték az eddigi eredményeket, és javaslatokat fogalmaztak meg a továbbiakra vonatkozóan. A magyarországi falugondnoki hálózat létrejöttét, jogi környezetét Csörszné Zelenák Katalin, a Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete ügyvezetője vázolta fel. A falugondnok és a falugazdász együttműködési lehetőségeiről Veress Vilmos, a Békés megyei fő-falugazdász beszélt. Az erdélyi falugondnoki hálózat létrejöttét és tevékenységét, a szövetség megalakulását Balázs Sándor szentgericei lelkész mutatta be. Balázs Zoltán lelképásztor a falujában, Szilágykerden elindult falugondnoki szolgálat lehetőségeiről beszélt. A szociális jogrendszer alkalmazásának sajátosságairól Ferencz István, az Ecclesia Mater Alapítványtól, míg a falugondnok közösségfejlesztésben betöltött szerepéről Gergely Annamária, az egyetem tanára tartott előadást. Hangsúlyozta, hogy a falugondnoknak a közösségfejlődés motorjának kell lennie, település-szinten kell együttműködni, együtt tenni a település problémáinak megoldásáért. A természetes segítőrendszert nem szabad tönkretenni. A vidéki közösségek szociális problémáit dr. Földes Béla nagyváradi főorvos ismertette. A jelenlévők hasznos irányelveket kaphattak a falugondnokságok létrehozásához.

A konferencia végén a Pro Sociológia Egyesület felajánlotta az erdélyi falugondnoki szövetség honlapjának elkészítését, egyesületünk pedig a kapott tiszteletdíjat az erdélyi falugondnoki szövetség működésének támogatására ajánlotta fel.

Alkohol problémák és kezelésük II.

Szenvedélyek okozta függőség

Eszámunkban alapfogalmak tisztázását kíséreljük meg, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a szenvedélybetegekkel, vagy függőségi problémákkal találkozók segítők a szakki-fejezések alatt ugyanazt a tartalmat értsék, és e tartalmakat meg tudják különböztetni a köznyelvi – szakmai-lag gyakran téves – kifejezésektől (alkoholista, részeges, drogos, stb).

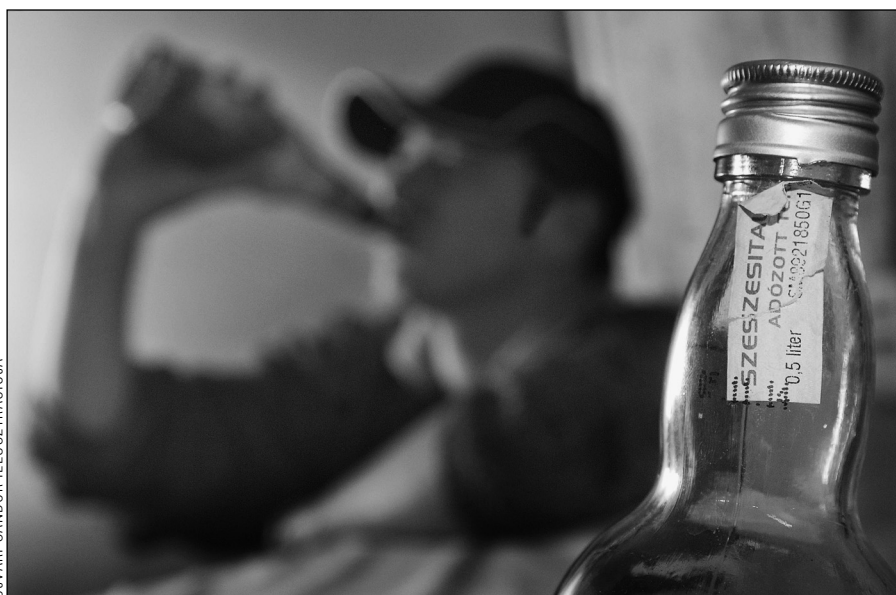
A szenvedély szó önmagában sem nem pozitív, sem nem negatív. Lehet társadalmilag elfogadott, nagyra értékelt szenvedélyről is beszélni: „szenvedélyes gyűjtő”, „szenvedélyesen szereti az igazságot”, „szenvedélye a sport” stb.

Bizonyos kémiai szerek – ide tartozik az alkohol is – használata, vagy magatartási formák (például a kórosnak nevezett játékszenvedély) eltérhetnek az megszokott és elfogadott társadalmi normáktól. Ilyen esetben beszélünk visszaélésről, azaz rendellenes szerhasználatról, vagy függőségről. A függőséget szakkifejezéssel addikciónak nevezzük. Ebből a szóból származnak a függőség kezelésével foglalkozó egészségügyi intézmények elnevezései is, például addiktológiai osztály, vagy addiktológiai gondozó gondozó (magyarul alkoholgondozónak is mondják).

A Nemzetközi Egészségügyi Világszervezet (WHO) az alábbiak szerint definiálja a hozzászokást:

Hozzászokás alatt a drogok vagy a drogfogyasztással egyenértékű izgalmi helyzetek keresésének és a drogok fogyasztásának kényszeres viselkedésmintáját értjük, amelyet a drog hatásához kapcsolódó leküzdhetetlen vágy, valamint erős tendencia jellemez a visszaesésre. A droghasználat előbb-utóbb a fogyasztó teljes élettevékenységét uralja. Szélős viselkedésminták, amelyek visszatérő szokásként hátrányokat okoznak.

A fenti definíció kitérít a függőség fogalmát: nem csak bizonyos szerek (drogok) által kiváltott kémiai függőségről beszélhetünk, hanem viselkedési függőségről is, amelyekben kémi-

Az alkohol egyszerre okozhat testi és lelki függőséget

ai anyag nem szerepel a viselkedést vezérlő indítékok között. Leggyakoribb viselkedési addikciók: a kóros pénzköltés (vásárlási szenvedély), a kóros szerencsejáték (játékszenvedély), a bulímia (kontrollálatlan evés, falás), a szex- és szerelem addikciók (exhibicionizmus, pedofília), a kleptománia, a pirománia, a munkaalkoholizmus vagy munkamánia, társfüggőség. Újabban beszélhetünk video-, számítógép- és Internet-függőségről is.

A fenti meghatározás fontos elemei:

a) kényszeres viselkedésforma, tehát a függő egyén elveszíti szabadságát, a függőség következtében nem ura elhatározásainak, azaz reménytelen dolog számon kérni ígéreteit („nem megígérted, hogy abbahagyod az ivást?”);

b) leküzdhetetlen vágy jelentkezik a szer fogyasztására, tehát pusztán akaraterővel nem leküzdhető (ezért hiába biztatjuk a szenvedélybeteget azzal, hogy „szedd össze magad, embereld meg magad, stb.);

c) nagy a visszaesés kockázata, vagyis a szenvedélybetegek nem csak egy rövid elvonó, vagy leszoktató kezelésre szorulnak, hanem tartós, folyamatos segítségre is;

d) előbb-utóbb a fogyasztó egész életét eluralja, vagyis beavatkozás hiányában megállíthatatlan leépülési folyamat következik be.

Nézzük a drog definíciójának fogalmi elemeit. A drog kémiai anyag, amely megváltoztatja a központi idegrendszer működését (ez a legismertebb definíció); fogyasztása pozitív és negatív megerősítést nyer; rendszeres használata hozzászokást (toleranciát), függőséget okoz; visszaélészerűen, azaz az uralkodó normáktól eltérően fogyasztható; rövid távon kevés kellemetlen hatása van, hosszabb távon a kellemetlen hatás egyre jelentősebb (azaz a fogyasztásnak lehetnek „mézeshetei”, amikor a drog még csak a szép és jó oldalát mutatja); a természetes örömeiket kiválónan helyettesíti, sőt hosszabb távon minden más örömforrást kiszorít e használó életéből.

A függőség legnagyobb veszélye éppen abban áll, hogy a függőséget okozó szer (például az alkohol) az idő előrehaladásával fokozatosan kiszorítja a fogyasztó életéből a természetes örömeiket. A rendszeres fogyasztás következtében csökken az igény a családi kapcsolatokra, barátságokra, sportolásra, műélvezetre, vagy éppen a párkapcsolatra, ezen belül a szexuális aktivitásra. Az élettevékenység teljesen beszűkülhet a drog megszerzésére és fogyasztására. Ha a drog beszerzésére és elfogyasztására szánt idő uralja az ébren töltött idő jelentős ré-

szét, bizonyosak lehetünk abban, hogy a függőség kialakult.

A drogok lehetnek legálisak (alkohol, nikotin, gyógyszerek), vagy illegálisak (kannabiszok, kokain, heroin, speed, extasy, stb.). Az illegális drogokat nevezzük kábítószernek. A kábítószer kifejezés tehát nem a drog hatására utal, hanem büntetőjogi kategória. Kábítószernek minősülnek azok a természetes vagy mesterséges anyagok, amelyet a jogszabály egy adott országban kábítószernek minősít.

A szenvedélykeltő anyagok nem egyformán okoznak függőséget. Vannak olyanok, amelyek egyszerre okoznak testi (fizikai) és lelki (pszichés) függőséget (például az alkohol, a heroin), és vannak olyanok, amelyek testi függőséget nem, de lelki függőséget okoznak (például a marihuána, a hasis).

A lelki függőség a drogkereső magatartásban, a szer megszerzésére irányuló kényszerítő vágyban, sóvárgásban jut kifejezésre. A sóvárgás (drogéhség) erős, kóros vágy a drog iránt. A drog iránti sóvárgás olyan erős lehet, hogy az egyén élettere teljesen beszűkül a drog megszerzésére és fogyasztására. A lelki függőség ismérve, hogy a használó drog nélkül képtelen jól érezni magát, a drog-hatás szükséges a jó közérzet fenntartásához. Intenzitása változó: az enyhe vágyódástól a kínzó drogéhségig terjedhet.

A testi függőség: testi függőségről akkor beszélünk, ha a drog megvonását követően hosszabb-rövidebb időn belül elvonási tünetek jelennek meg. Az elvonási tünetek akár súlyos, életveszélyes állapotot is okozhatnak (eszméletvesztés, delirium tremens). Elvonási tünetek: szorongás, remegés, izzadás, hányinger, hányás, hasmenés, izom és ízületi fájdalmak.

Ha minden napi alkoholfogyasztás mellett valakinek ébredés után elvonási tünetei vannak, amelyek alkoholfogyasztásra (reggeli ivás) mérséklődnek, biztosak lehetünk abban, hogy beavatkozásra van szükség, mert a függőség kialakult.

Molnár Ferenc
(Folytatjuk)

Mitévők legyünk?

A 17 éves fiamat a rendőrök kábítószerrel való visszaélés vétségével gyanúsítják, és azt mondták neki, ha jár 6 hónapig tartó terápiára, akkor nem kap büntetést. A fiú csak néhányszor próbálta ki a marihuánás cigarettát és már nem is használja. Mit kell most tennie? Be kell neki feküdnie hat hónapra valamelyik kórházba?

Nem, nem kell a fiának hat hónapig kórházba mennie, hiszen ha csak kipróbálta a kábítószerrel, akkor nem függő beteg. Csak a drogfüggőknek van szükségük kórházi kezelésre. Neki úgynevezett „megelőző-felvilágosító szolgáltatáson” kell részt vennie.

A magyar büntetőjog lehetővé teszi a csekély mennyiségű kábítószerrel való visszaélést elkövetők számára, hogy ha önként részt vesznek egy legalább hat hónapos programon, akkor elkerülhetik a büntetőeljárás folytatását. Ezt a folyamatot nevezik „elterelésnek” a köznyelvben: a büntetőeljárás útjáról a segítő intézményekbe „terelik” az érintetteket. A hat hónapig tartó megelőző felvilágosító szolgáltatáson legalább kéthetente két órát kell részt venni. A tanácsadás célja, hogy a fiatalok tisztába jöjjenek a kábítószerhasználat veszélyeivel, illetve tisztába jöjjenek önmagukkal, hogy valójában miért nyúltak a szerhez, vagy hogyan lehet szermentesen megelégedetten élni. Akinek szüksége van rá, segítünk munkahelyet, képzést vagy iskolát találni.

Akinek a rendőrség vagy az ügyészség olyan határozatot ad, amelyben szerepel, hogy igénybe veheti a megelőző-felvilágosító szolgáltatást, annak az első teendője, hogy jelentkezzen valamelyik kórház pszichiátriai vagy addiktológiai gondozójában úgynevezett előzetes állapotfelmérésre. Bács-Kiskun megyében pl. a Megyei Kórház Addiktológiai gondozójában kérhet időpontot (Tel.: 76/ 516 – 941). Ezután a szolgáltatást igénybe veheti a Rév Szolgálatnál is (Kecskemét, Fecske u. 20., Tel.: 76/ 415 – 466).

„A férjem alkoholista, többször volt már elvonó kezelésen. A kezelés után józan is néhány hónapig, de ha valamilyen alkalommal megiszik egy pohár bort, vagy egy felest, újra inni kezd, és megint ott vagyunk, ahonnan elindultunk. Többet iszik, mint előtte, pedig mindig megígéri, hogy csak mértékkel

iszik majd. Nem értem, miért nem tud úgy inni, mint egy normális ember?”

Ez nagyon jellemző viselkedés alkohol problémával küzdő emberek esetében. A hozzátartozó számára érthetetlen a visszaesés, pedig orvosi szempontból szinte törvényszerű. Az alkoholizmus ugyanis szerfüggőséget jelent, a szer pedig az alkohol. Ha valaki éveken át rendszeresen fogyaszt alkoholos italokat, a szervezet hozzászokik az alkoholhoz, mint kémiai anyaghoz. Egy idő múlva például ugyanannak a hatásnak az eléréséhez egyre többet és többet kell meginni (kialakul, illetve növekszik az alkohollal szembeni tűrésképeség, tolerancia). Ezért fordulhat elő, hogy valaki több liter bort is képes elfogyasztani, különösebb következmény nélkül. A probléma akkor kezdődik, ha valaki szeretné megszakítani ezt a folyamatot, mivel ekkor a szervezetben válságállapot alakul ki, ami rosszul érezést okoz: kézremegést, izzadást, feszültséget, alvászavart, étvágytalanságot. Alkoholfogyasztás esetén megszűnik a rosszul érzés, viszont folytatódik az ivás tovább.

Ezért orvosi segítséget ajánlott igénybe venni az addiktológiai gondozóban, mivel gyógyszeresen ki lehet védeni, illetve csökkenteni lehet a megvonási tüneteket. Egyedül veszélyes kísérletezni, mivel életveszélyes állapot is kialakulhat. Az alkoholista ember nem képes mértékkel inni, mivel az első szervezetébe kerülő korty alkohol kiváltja a vágyat a következőre: az első pohárral ő issza meg, a következővel már az első pohár alkohol kívánja. Ezt a kémiai függőség okozza, ezért nem érdemes kísérletezni, mivel mindig visszaesés lesz a vége.

Az alkoholfüggők csak akkor tudnak szakítani végleg az alkohollal, ha nem kísérleteznek az ivással, hanem teljesen lemondanak róla. Az absztinens (alkoholtól tartózkodó) életforma különleges segítséget igényel. Szükségük van segítő kapcsolatokra, tanácsadásra, egyéni, csoportos vagy párterápiára, utógondozásra. Ezt a segítséget bárki ingyenesen igénybe veheti Kecskeméten és környékén a Rév Szolgálatnál. Segítséget nyújtanak a több helyütt is működő önszorgító csoportok (pl. Anonim Alkoholisták csoportjai).

Sándor Katalin
szenvédélybeteg tanácsadó, Rév

Visszaszerezték az önbizalmukat

Három hónap telt el azóta, hogy a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete A nők munkavállalásának ösztönzése az aprófalvakban és a tanyavilágban című HEFOP-1.3.1-05/1.-2005-08-0026/2.0 azonosító számú pályázati programjába bevont 15 nő számára véget ért a képzésből, munkatapasztalat szerzésből, támogató szolgáltatásokból és foglalkoztatásból álló projekt. Kíváncsian figyeljük tehát, hogy a kunbaracsi, fülöpkabai, fülöpházi, újszilvási, ordasi, harkakötönyi és kecskeméti hölgyek munkaerő-piacra történő visszatérésének segítségével elértük-e a kitűzött céljainkat. Érdeklődünk, nyomon követjük sorsukat. Mi sem jelzi jobban a program közösségfejlesztő hatását annál, hogy ők maguk is folyamatosan kapcsolatban állnak egymással, rendszeresen megkeresnek minket is. Szívesen megosztják az Egyesülettel életük alakulásának fontosabb eseményeit, a részvételünknek tulajdonított pozitív változásokat.

A hölgyek egybehangzó visszajelzése alapján a rövidebb-hosszabb elszigetelődés, a folyamatos sikertelenség, haszonatlanság érzés után a saját szemükben is felértékelődtek. Megélhették a sorsközösség felszabadító élményét. Megnőtt az önbecsülésük, önbizalmuk. A kudarctűrő képes-

ségük javult. Határozottabbakká váltak. Van, aki úgy érzi, hogy az elmúlt év alatt nyílt ki számára a világ. Elvárásaik lettek maguk és a környezetük felé. Olyan belső ösztönzők ezek, melyek motivációt adnak a számukra megfelelő, méltóságot adó, személyiségüket kielégítő hivatás megtalálásához. Racionálisan gondolkoznak. Elérhető célokat tűztek ki maguk elé. Tisztában vannak azzal, hogy a megkezdett folyamat fenntartásáért maguknak kell tenniük. Többen kedvet kaptak a tanulásra. Kereskedő-, boltvezető-, dajka-, logisztika-, ECDL tanfolyamok elvégzése, személygépkocsi-vezetői engedély megszerzésére.

Jelentős eredménynek tartjuk, hogy a hölgyek több mint fele (8 fő) jelenleg is dolgozik. Öten továbbra is a projektbeli foglalkoztatójuknál dolgoznak az eddigivel azonos, vagy hasonló munkakörben. Hárman más területen tudtak elhelyezkedni. Három hölgynek ígéretes esélye, konkrét ajánlata van arra, hogy februárban munkába állhat a nyílt munkaerőpiacon. Hárman továbbra is álláslehetőséget keresnek. Két hölgy életét pedig a projekt ideje alatt született gyermekei nevelése tölti ki.

A hölgyek közül van, aki úgy érzi, megtalálta a helyét. És olyan is akad, aki úgy

gondolja, a jelenlegi munkájánál többre hivatott. Aki elhatározta, hogy továbbképzzi magát, és megfelelőbb munkát keres.

És persze olyan hölgy is akad, akit továbbra is visszafognak a körülményei. Mert hiába a visszaszerzett önbizalom, a magabiztosabb fellépés, a magukba vett hit, az álláskeresés lehetőségeinek széleskörű ismerete, ha a lakóhelyük foglalkoztatási lehetőségei egyre inkább beszűkülnek. Ha a környező településeken, városokban való munkavállalás legnagyobb akadály a akár 10 km messzeségből dolgozni vágyó vidéki munkaerő felvételétől való elzárkózás, a munkarend és a menetrend összeegyeztethetlensége, a munkába járás magas költségeinek munkáltató általi fel nem vállalása, illetve a jó esetben is csak minimálbérért munkához jutók részéről annak a fel nem vállalhatósága.

Ezek a tényezők túlnőnek projektünk beavatkozási lehetőségein. Ezen változtatni sajnos mi sem tudunk. Mi jelenleg annyit tehetünk, hogy a programban részt vett hölgyeknek 2008. január végéig lehetőséget biztosítunk az egyesület információs szolgáltatásainak igénybe vételére munkahelykeresés céljából.

Tóth Márta

Sikeres szakmai továbbképzések

A 9/2000. Szociális Miniszteri rendelet alapján a falugondnoki alapképzés után a munkaviszonyban dolgozó falu- és tanyagondnokok számára az kötelező továbbképzéseken is részt venni. A továbbképzési kötelezettség teljesítésének mérése pontozással történik és ötévente 60 kreditpontot kell a továbbképzések elvégzésével szerezni. A továbbképzési időszak kezdete: a falugondnoki alapképzés megszerzésének napja.

Azok, akik a képzésekkel már az elmúlt év végéig megszerezték a továbbképzéseknél előírt 60 pontot, azon falu- és tanyagondnokokat a Szociális Törvény 92/D §. (2) alapján az idei év első negyedévének végéig egy havi bér illeti meg.

(„A továbbképzést sikeresen befejező, személyes gondoskodást végző személyt anyagi elismerésben kell részesíteni. Az anyagi elismerés legkisebb összege a továbbképzésen részt vett személy egyhavi illetményével megegyező összeg. Az anyagi elismerést a továbbképzési kötelezettség teljesítését igazoló dokumentu-

mok bemutatását követő év első negyedévében kell kifizetni.” Szociális Törvény)

Várakozásainkat felülmúlta az az érdeklődés, mely a Főplébániai Karitás Alapítvány és egyesületünk közös Retúr – Szenvedélybetegek aktív élethez segítése elnevezésű pályázati programunk keretében meghirdetett akkreditált továbbképzéseket övezte.

A falu- és tanyagondnokok mellett más szociális területen dolgozó, segítő szakemberek, önkéntesek részéről a meghirdetett továbbképzésekre olyan mértékű túljelentkezés mutatkozott, amit a Humán erőforrás Fejlesztési Operatív Program pályázata keretében nehezen lehetett kezelni. A szervezők és a megvalósítók a jelentkezők igényeihez alkalmazkodva, további saját erőforrásokat is bevonva változtattak eredeti tervükön. Így két témakörben hét helyett kilenc szakmai fórumon 163 fő szakmai továbbképzése folyik.

A Munkaerő-piaci ismeretek nyújtása segítő foglalkozásúaknak (M-02-016/2007) 15 kreditpontos továbbképzést Budainé Nagy Katalin és Patakyné Lacza

Annamária tartja Kecskeméten. A Segítő szakemberek lehetőségei és eszközei az alkohol- és drogprobléma felismerésében és a gondozásba vétel folyamatában – a segítségnyújtás új lehetőségei (M-02-015/2007) 20 kreditpontos fórumokat Molnár Ferenc, Kovácsics Bernadett, Fehérné Karádi Anita, Kálóczi Andrea, Klement Mariann, Ambrózay Anikó vezeti Ásotthalmon, Kecskeméten, Kiskőrösön, Kecelen és Mezöhegyesen.

Azok, akik most esetleg nem tudtak részt venni egyik képzésen sem, jelezzék továbbképzési igényüket, és figyeljék a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete hírleveleit, honlapját. Megfelelő jelentkezés esetén akkreditált felnőttképző intézményként további – már térítéses – szakmai továbbképzéseket indítunk.

Az elmúlt év összegzése

Élményekkel teli ünnepi időszak

méten a KRESZ változásairól, a Lakiteleki Népfőiskolán falu- és tanyagondnoki munka a gyakorlatban címmel. Senior falugondnokainkat is felkészítettük a kezdő falugondnokok körében végzendő munkára. A téma iránt érdeklődő falu- és tanyagondnokok Kelebián, valamint Kecskeméten számítástechnikai, internetes alapismeretekkel bővíthették tudásukat, s kommunikációs készségfejlesztésen vehettek részt. Egyesületünk akkreditált felnőttképző intézménnyé vált (AL-1717) az elmúlt esztendőben, s jelenleg öt akkreditált falu- és tanyagondnoki továbbképzési programmal rendelkezik. Szakmai napokat szerveztünk „A gyermekjóléti és családsegítő szolgálatok együttműködése a tanyagondnoki szolgálatokkal témában” Ásotthalmon, „Szakmai kapcsolattfelvétel a tanyagondnokok és a szociális képzőhelyek között” témában Ágasegyházán a Faluházban. A Kiskőrösön megrendezett vérnyomásmérő szűrőprogram iránt 30 falu- és tanyagondnok érdeklődött. Civil együttműködés címmel megyénként szerveztünk fórumot Szentkirályon, Cserkeszőlőn, Csemőn, Sarkadkeresztúron, Pusztamérgesen a falugondnokok települések civil szervezeteinek feltárva az együttműködés lehetőségét a civilszervezetek és a falugondnokok között.

Eseményekben gazdag év volt az elmúlt év egyesületünk, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesület életében. Egyesületünk 1997 októberében (11 éve) alakult Kelebián összefogva Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest megye falu- és tanyagondnokait, a falugondnoki szolgálat fejlesztéséért tevékenykedő polgármestereket, jegyzőket, önkormányzati szakembereket, önkéntes segítőköt. Öt megyét átfogó egyesületünkben tíz év alatt

14-ről 171-re nőtt a 600 fő alatti kistérségeken és a tanyavilágban a falu- és tanyagondnoki szolgálatok száma. Jelenleg ebben a térségben 120 településen működik falu vagy tanyagondnoki szolgálat. A térség falu- és tanyagondnoki szolgálatot működtető önkormányzataival együttműködési megállapodást kötöttünk. 2007-ben több jelentős rendezvénnyel, élménnyel gazdagodott közösségünk. Falugondnoki találkozót, szakmai tapasztalatcserét szerveztünk Zsanán, Kisszálláson és Mezőhegyesen. Megtartottuk közgyűlésünket. Tagjainknak szakmai továbbképzéseket szervezetünk: Kecse-

Folytatás a 10. oldalon.

Folytatás a 9. oldalról.

Háromnapos szakmai tapasztalat-cserét is szerveztünk: látóutat Szabolcs-Szatmár-Bereg megyébe azért, hogy megismerkedjünk más megye falugondnoki, tanyagondnoki szolgálatával, s találkozzunk az ottani egyesülettel.

A nők munkavállalásának ösztönzése az aprófalvakban és a tanyavilágban HEFOP 1.3.1. hat településsel közös uniós pályázatunk képzési és foglalkoztatási szakasza, konferenciái, szabadidős programjai is befejeződtek. Filmet készített a programról Körtési Béla rendező-operatőr, amit a Hálózat TV októberben és novemberben 6 alkalommal vetített.

Az uniós program bemutatására hívtak meg bennünket a V4 Nemzetközi Projektvásáron Budapesten, ahol első díjat kapott egyesületünk.

Falugondnok gyerekek születését köszöntöttük Kardoson és Cserkeszőlőn. Családi napot szerveztünk Kunfehértón, melyen a falugondnokok családjukkal vettek részt, s vendégként örömmel köszöntöttünk Baranya megyei falugondnok családokat.

Egyesületünk 10 éves évfordulójának színhelye Csólyospálos volt. Az évfordulót szakmai konferenciával, eddigi eredményeink közzétételével ünnepeltük meg. Vendégként köszönthettük 10 éves évfordulónkon a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei, a Baranya megyei, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei falugondnoki egyesületek, valamint az Erdélyi Magyar Civil-szervezetekért Alapítvány (ERMACISZA) képviselőit.

A Magyar Népfőiskolai Társasággal kialakított partnerség eredményeként

mi szerveztük meg a Dél-alföldi régiós szociális szövetkezeti fórumot.

A Szociális Menedzser című szociális szakmai lap foglalkozott a falu- és tanyagondnokságokkal Sümegi Endre főszerkesztő találkozott egyesületünk tagjaival, megismerte több településen a szolgálatok működését, s hosszabb cikkben ismertette egyesületünk munkáját is. A Magyar Nemzetben Pilári Darinka írt a tanyákról, a tanyás településekről, s bemutatta egyesületünk uniós projektjét is. Dr. Duró Annamária és Tóth Márta folytatott kutatást az egyesületünk területén különböző szervezeti keretek között működő tanyagondnoki szolgálatokról, melynek eredményéről az Önkormányzat című lap főszerkesztője is beszámolt. A Békés megyei Hírlapban, a Petőfi Népében, a Szabad Földben több alkalommal írtak eseményeinkről, programjainkról. A Duna TV, az MTV1, a helyi televíziók és rádiók többször tudósítottak térsé-

günkből.

Több olyan programban közreműködtünk, mely elősegítheti a falugondnoki szolgálatok határon túli bevezetését: találkozó Kecskeméten erdélyi magyar civil szervezetek vezetőivel; „A falu jövője az összefogás” vidékfejlesztési konferencia Székelyszenistvában, Civil Fórum Csíksomlyón, Falugondnoki civil találkozó az ERMACISZA és egyesületünk között Kecskeméten, Falugondnoki Konferencia a Partium Keresztény Egyetemen Nagyváradon. Eredményes munkánkat jelzi a Kelebián megrendezett Vajdasági kapcsolat-építés konferencia is.

Több színvonalas kiadványt jelentettünk meg az elmúlt évben a kéthavonta megjelenő Duna-Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél mellett Alföldi Falugondnoki Kalendáriumot, a Civil együttműködés, a Testvértelepülések, valamint a Falugondnokságok Erdélyben című kötetet.

Honlapunk naprakész információival hozzájárult a szakmai információk gyors és pontos terjesztéséhez

(www.falugondnoksag.hu;
www.tanyagondnoksag.hu).

Szakmai programjaink megvalósulásához több pályázaton kaptunk támogatást: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, Csongrád Megyei Önkormányzat, Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Nemzeti Civil Alapprogram, Európai Unió.

Köszönjük a munkánkhöz nyújtott falu- és tanyagondnoki, települési, polgármesteri segítséget és pályázati támogatásokat.

Csörsz Zelenák Katalin

Legyünk optimisták!?

Sok izgalom és várakozás után megszületett a falu- és tanyagondnoki autók beszerzését, illetve cseréjét szabályozó FVM rendelet. A támogatási rendszer átalakulásához kellett igazítani a 15 évig a szociális tárcánál kezelt feladatot, így természetes, hogy lényegesebb a változások. Nyilván az EU-s elvárások kényszerítették ki a pontrendszer bevezetését is, valamint azt, hogy „kistérségi közlekedési szolgáltatások” fogalomkör lett a gyűjtőneve az eddig kocsicsere pályázatként ismert rendszernek.

A változás mindig megpróbáltatás, az ember igyekszik alkalmazkodni, belegondolni, milyen előnyöket és hátrányokat hozhat az új szabályozás. Vélhetőleg egy stabilabb és remélhetőleg gördülékenyebb támogatási rendszer született, a pontozásos rendszer azt a reményt kelti, hogy a kilobbizott autók támogatásának csökken az esélye.

Kemény Bertalan ezzel a rugalmassan, helyi igényekre kitalált rendszerrel nem kevés fejtörést okoz ma is a jogi háttér kialakításakor. Eredeti elképzelésének megőrzésén már alig van, aki örködhethet, és becsületére legyen a rendelet alkotóinak, látszik az igyekezet, amit elsősorban az 1. § fogalmaz meg a támogatás céljáról, hogy ennek az eredeti szándéknak a nyomdokain haladtak.

DE:

A falu- és tanyagondnokságok belekerültek egy nagy versenybe, amelyen mintegy 2800 település indul jo-

Aktuális

gosan az összes szociális jellegű szolgáltatással, igaz, a pontrendszer bizonyos előnyöket biztosít a legelmaradottabb településeknek, tanyarészeknek.

Az értékelési rendszer azonban tükrözi a fogalmi tisztázatlanságokat, zavarokat:

A Települési, lakossági szükségletek, a település fő jellemzői fejezet 22 intézményt, szolgáltatást jelöl meg, köztük a falu-, tanyagondnoki szolgálatot, amely elláthatja a házi segítségnyújtást, szociális étkeztetést, így működő szolgálat esetén már három szolgáltatással, 2-3 ponttal csökken a pályázó esélye Vajon miért? Hiszen az ő segítségükről szól a pályázat.

A Szakmai feladatellátás fejezet a sok, bonyodalmas, és nem egészen egyértelmű feladat mellett néhány elmentmondást is tartalmaz. Egy pontot ér, ha a falugondnok munkáját is működtet. Így a lakosság inaktív, és leginkább rászoruló részének ellátási esélyeit csökkenti. A rendelet arról nem ejt szót, hogy az ingyenes működtetésnek hol vannak a támogatási garanciái. Még fájóbb a havi szinten megtett gépkocsifutás „öszöntése”; az a településszerkezeti sajátosságokból adódik, hogy egy aprófalvas vidéken a gépkocsinak tizedannyit se kell mennie, mint az alföldi tanyák

esetében. Előny, ha sok kilométert igazol ott, ahol erre nincs szükség? Vagyis nem erre van szükség.

A legtöbb gond a Komplexitás fejezettel van, amely olyan mondvacsinált szempontokat tartalmaz, amelyek ugyan jól hangzanak a kistérségek és a partnerség Európájában, de jelen esetben semmi értelmük nincs. Ösztönzi a feladatátadást és a települések közötti együttműködést, amelyek csorbíthatják a helyi igények maximális kielégítését és az önkormányzatiság jelentőségét. A helyi ellátások spontán együttműködnek a kistérségekben, mert egymás segítségére szorúlnak, de mindennek a dokumentálása, valamint az aprófalvakban szinte nem létező civil szervezetek szerepvállalási kényszere nem segíti ezeket az „egyszemélyes szolgálatoknak” a jobb működését. Igen, a partnerségnek meg kell valósulnia, de nem ezen a szinten.

A Horizontális szempontok fejezet elvárásai szerint a legkisebb, leghátrányosabb települések 5 pontja bántja, hogy az önkormányzatnak nincsenek alkalmazottai, semmilyenek, nemcsak hátrányos helyzetűek, vagy megváltozott munkaképességűek. Ezek - az elsősorban megcélzott - kistépülések a „beépített” ponthátrányaikkal belekeveredhetnek a kétszeresére duzzasztott mezőnybe, amelyben a rendelet szerint pályázni kényszerülnek.

Bízunk abban, hogy előnyére változik az értékelés módja.

Faludi Erika

1%

Ezúton is köszönjük mindazoknak, akik személyi jövedelemadó-juk felajánlásakor egyesületünkre, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületére gondoltak! Egyesületünk a személyi jövedelemadó-felajánlásokból 2007-ben 199 820 Ft-ot kapott. A támogatást egyesületünk a tízéves évfordulós rendezvény kiadásaira fordította.

Tanyagondnoki autók a ROP-ban!

A Dél-alföldi régió – a többi régiótól eltérően – a szociális alapszolgáltatásokon belül lehetőséget biztosít tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére is 5000 fő vagy 100 fő/km² népsűrűség feletti települések esetében.

DAOP-2007-4.1.3/1F jelű a pályázati felhívás tervezete, melynek „A” komponensére pályázhatnak az 5000 lélekszám feletti települések. A projekt elszámolható összes költségének legfeljebb 90%-a, illetve területfejlesztési szempontból leghátrányosabb helyzetű kistérségekben (311/2007. (XI. 17.) számú Kormányrendelet szerint) megvalósuló fejlesztések esetén a projekt elszámolható összes költségének legfeljebb 95%-a. A pályázati kiírás tervezete 2008. február 8-ig véleményezhető a www.nfu.hu honlapon.

Egyesületünk honlapja

www.falugondnoksag.hu;
www.tanyagondnoksag.hu
címmel található meg honlapunk az interneten.

Naprakészen tarjuk, folyamatosan tesszük fel az új eseményeket, híreket. Örömmel tapasztaltuk, hogy egyre többen keresik fel, nézik meg az ott található híradásokat.

Kérjük, keresse fel ön is!

Gyógynövénytár

Örvendetes, hogy mostanában egyre többen ismerik fel a gyógynövények jótékony hatását, és saját bőrükön érzik fontosságukat. Most induló, Gyógynövénytár című sorozatunkkal célunk, hogy a gyógynövények leírásával segítsünk önnek/neked eligazodni a „természet patikájának” különleges világban.

Fekete áfonya

Áfonya, fekete (*Vaccinium myrtillus*) Népies neve: kukojsza

A növény leírása:

A fekete áfonya a hangafélék (*Ericaceae*) családjába tartozó, a nyirkos, savanyú talajú erdőket kedvelő 20-40cm magas cserje. Észak-Európából származik, ahol vadon, erdők szélén, lankásokon, középhegységekben él.

Hogyan gyűjtjük?

A növény gyenge, leveles hajtásait, és érett termését gyűjtik. Bogyótermései mélykék színűek, hamvasak, ízük kellemes. A cserje május-júniusban virágzik, termése augusztusban érik.

Mi van benne?

A levél (*Myrtilli folium*) cseranyagokat, flavonoidokat, iridoidokat, króm és mangán vegyületeket tartalmaz. A termés (*Myrtilli fructus*) katechin típusú cseranyagot, gyümölcssavakat, invert cukrot, antociánglikozidát, tartalmaz.

Mire jó?

A levélből készült tea jó szél- és vizelethajtó, megszünteti a bélrendszer hurutos megbetegedéseit. Segít vese- és hólyagbántalmak esetén is. A levélből előállított szereket külsőleg

összehúzó szerként alkalmazzák. Belsőleg történő használatra időskori cukorbetegség esetén alkalmazható szakorvosi felügyelet mellett. A termékből szintén készítenek teát gyomor- és bélhurut, hasmenés kezelésére, de közkedvelt és ízletes a belőle előállított lekvár, szörp és bor is. Az áfonyabor erősítő hatású. A vadon élő áfonya termésének tápértéke nagyobb a kiskertekben termesztettekéénél. Retinaproblémák, látászavarok esetén is felhasználást nyer. Terméséből „gyógypálinkát” is főznek, melyet szájuégi és fogínygyulladás esetén fogyasztanak. Baktériumölő hatással is rendelkezik. Az áfonya kivonatos formában gyógyszertárakban kapható.

Hogyan használjuk?

A levélből készült teát elsősorban szél- és vizelethajtóként, illetve bélhurut ellen használják, de alkalmazák vese- és hólyag-megbetegedések esetén is. A terméséből készített tea, kellemes íze miatt mindennapi üdítő folyadékként fogyasztható. Ízletes bogyóterméséből szörpöt, lekvárt, bort készítenek.

Jó tudni!

A fekete áfonya leveleinek nyersen történő túlzott fogyasztása mérgezést okozhat.

Meghívó közgyűlésre

Tisztelettel meghívunk és várunk Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest megyéből minden falu- és tanyagondnokot
2008. február 21-én,
csütörtökön
Kecskemétre
az Inkubátorházba
(Ipoly u.1/A 1. emelet)

egyesületi közgyűlésre.

Tervezett program:

- 09.00–9.30** Érkezés, tagdíjak rendezése
09.30–10.00 Fotópályázat eredményhirdetése
Nyugdíjasok búcsúztatása
10.00 Az egyesület elmúlt évi munkájának értékelése
– Frieber Gábor elnök
Közhasznúsági jelentés és számviteli beszámoló a 2007. évről
Ellenőrző Bizottság jelentése
A 2008. évi munkaterv és költségvetés
Az Alapszabály módosítása
Pályázati programjaink, továbbképzések
Pályázati lehetőségek
Tagfelvétel
A program **14,30** órakor ebéddel zárul.

Visszajelentkezéseket legkésőbb
február 15-ig várunk!

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin,

Tóth Márta, Moiskó Csilla

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

**Megjelent a Nemzeti Civil Alap
és az EU támogatásával**